

ΤΑ ΖΑΡΙΑ

ΓΑΛΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ GEORGES MITCHELL

Ο ΚΛΕΦΤΗΣ

‘Ο συνταγματάρχης κόμης Βαλερούμ παρέθετε γεύμα στους φίλους του προς τιμήν της κόρης του Μαγδαληνής, μιάς ξανθής χαριτωμένης μικρούλας, η οποία είχε άριστεύσει στις εξετάσεις του λυκείου της.

Αυτή την ώρα πήγαμε τον καφέ μας και κατινίσαμε χαριεντιζόμενοι μεταξύ μας, όταν άξαφνα ο ύπηρετης μπήκε στο κατινιστήριο και άνηγγειλε στο συνταγματάρχη ότι δύο κύριοι ζητούσαν επίμονα να τον μιλήσουν. Έρχόντουσαν, όπως εξήγησαν στον ύπηρετη, από πολύ μακριά, και τον έβλεπαν ότι δεν ήταν διατεθειμένοι να φύγουν προτού μιλήσουν στο συνταγματάρχη.

— Πώς λέγονται; ρώτησε ο συνταγματάρχης.
 — ‘Ο ένας απ’ αυτούς, ο νέος, είπε ότι λέγεται Ζαμπυλόν, ο άλλος, ο γέρος, είναι πατέρας του, αποκριθήκε ο ύπηρετης.
 — Ζαμπυλόν;... ‘Ω, μιά ανάμνησις από το θλιβερό πόλεμο! μουρμούρισε ο συνταγματάρχης. Πέστε τους ν’ ανεβούν απάνω.

‘Ο γιος Ζαμπυλόν, όταν μπήκε μέσα με τον πατέρα του, έκανε σ’ όλους έξαιρετική εντύπωση. ‘Ηταν ένας άντρας χαμιά τριανταπενταριά χρόνων, μικρόσωμος, με ολόστρόγγυλο πρόσωπο, φουφούς γαλάζια μπλουζά, άσπρο πουκαμισό, γαλάζια γραβάτα και το στήθος του ήταν στολισμένο με μιά ζιτρινή ταινία κ’ ένα στρατιωτικό μετάλλιο. ‘Ο πατέρας του φαινόταν χαμιά εβδομηνταριά χρόνων. ‘Ηταν κοντός, χαμλούρης, με μακροά, χίτασπρη γενειάδα. Φορούσε μιά γαλάζια μπλουζά κ’ αυτός και ένα σκούρο καπέτο.

‘Ο συνταγματάρχης σηκώθηκε άπάνω, τον έδωσε το χέρι και τον έβλεπε να καθίσουν.

— Συνταγματάρχη μου, είπε τότε ο γιος Ζαμπυλόν με φωνή συγκινημένη, ο γέρος αυτός είναι ο πατέρας μου. ‘Ρωστήκαμε νάρθη μιά μέρα στο Παρίσι για να σας

σηξή το χέρι και να σας ευχαριστήσω για ό τι έχετε κάνει για μένα.

— Μάλιστα, συνταγματάρχη μου, πρόσθεσε ο γέρος με τρισηλιάσιμην φωνή, εσώπεινα πάντοτε να έρθω να σας ευχαριστήσω, γιατί σώσατε το γυό μου από το θάνατο και την άτιμία! ‘Ο νέος αυτός που ήταν πριν ένας άναστρος, ένας κλέφτης, έγινε, χάρις σε σας, υπόδειγμα τιμότητας και αταραχήσεως. ‘Ω, συνταγματάρχη μου! Ποτέ δεν θα ξεχάσω ό τι εκάνατε για το γυό μου! Θα σας ευχαριστήσω σ’ όλη μου τη ζωή και θα προσεύχομαι πάντοτε για σας στο Θεό!...

Τά μάτια του γέρου βούρκωσαν και τά χέρια του έτρεμαν από τη συγκίνησι.

‘Ο συνταγματάρχης τους επρόσθεσε καιρικά τα γαράρα κ’ όταν έβλεπαν, του ζήτησαν να μιάς διηγηθή την ιστορία του γιου Ζαμπυλόν.

‘Ο συνταγματάρχης δεν έφερε αντίρρηση.

— ‘Ο Ζαμπυλόν, άρχισε να διηγείται, είναι ένα παλιόζαρι, ένας ήρωας, ισορώ να σας πώ: Ζαμπυλόν είναι το παρατσούκλι του. Το πραγματικό του όνομα είναι Τονώ. ‘Ως στρατιώτης στο σύνταγμα ήταν πολύ μετρώς, κ’ όταν άρχισε ο πόλεμος, άκόμη μετρώτερος. Ποτέ μου δεν τον είδα στην πρώτη γραμμή. Πάντοτε τά κατάφερα να μείνω πίσω. Και θα δήτε με ποώ τρόπο! Κάποτε, μιά χειμωνιατική μέρα, άναγκαστήκαμε να καταλισθούμε κοντά σ’ ένα χωριό, όπου περικυμαίναμε την πρώτη επίθεση των Πρωσίων... Τό ίδιο βράδι, ένας χωριάτης εξήγησε να με δή. Τόν δέχτηκα και μου είπε πως κάποιος από τους στρατιώτες του συντάγματος μου ειπήκε στο σπίτι του και του έλεγε χιλιά φράγκα! Συμβούλεμα τό χωριάτη να μίν κανή λόγος σε κανένα γι’ αυτό και τού σύστησα να ξαναρθή την άλλη μέρα τό πρωί. Πράγματι, την άλλη μέρα, πρωί-πρωί, ο χωριάτης βρισκόταν στο προαύλιο του συντάγματος. ‘Ηταν ή ώρα του προσκλητήριου. Οι στρατιώτες βρισκόταν ολοι στη γραμμή. Πήρα μαζί μου τό

χωριάτι και περσίαιμι μπροστά απ' όλους τους άντρες. Άξανα τον άκουσα να ξεφωνίζει:

— Νάτος!... Αύτος ενέ!...

Κύτταξα τὸ στρατιώτη που μωδίζεχν. Ήταν ὁ Ζαμπιτόν. Μόλις εἶδε τὸ χωριάτι, χλωμάσε ἀμέσως κ' ἔβη σαν λείψανο! Τὸν πήρε μαζαρωτὸ απ' τοὺς ἄλλους στρατιώτες και τὸν ἀνέβρινα. Φιλολόγησε τρέμοντας τὴν πράξη του. Τὰ λεπτά όμως ὁραζότανε ὅτι δὲν τὰ ἔχει πειά. Μεταχειρίσθηκα γάθε τρόπο γιὰ τὸν ἀναγκάσω νὰ παραδώσει τὰ χρομάτια, μὰ τὸν κόλον... Στὸ τέλος τοῦ εἰπα:

— Διπράξες κλοπή ἐν ὄρω πολέμου, ἐνὸ βρωσκόμεστε ἀντίκρυ στὸν ἔθρο. Ἄν δὲν δώσης τὰ χρομάτια, θὰ τουφεικοθῆς αὐτὸ το προῖ. Στείρω λοιπὸν και ἀπομάσισε...

— Μὰ αὐτὸς ἐξακολούθησε ν' ἀνεῖται:

— Δὲν τὰ ἔγω! Δὲν τὰ ἔγω, κῶριε συνταγματάχου. Ὅταν θὰ πῶζετε τὸ πτόμα μου, θὰ βεβαιωθῆτε κ' ὁ ἴδιος γι' αὐτὸ!

— Ἐπειτα προσέδσε, τρέμοντας σὺλόκληρος:

— Ὁ πατέρας μου, συνταγματάχου μου, τ' ἀδέλφια μου, ὄλη μου ἡ οἰκογένεια, εἶνε τίμου ἀνθρώποι! Σὰς ζητώ λοιπὸν μὰ τελευταία χροῖ: Ἐταί κ' ἄλλους μὰ πεθάνω. Ἡ αἰγινή ἐπίθεσις τὸν Πρώσσον θὰ εἶνε τρομερὴ γιὰ μὰς! Ποὺς ἔξορι ποσοὺ θὰ ἔχουν! Ναί... Θὰ πεθάνω!... Μὰ ἀπὸ σὰς ἔξαρτάται νὰ πεθάνω ἔντιμα. Σὰς ζητώ λοιπὸν μὰ τελευταία χροῖ... Μὴ με τουφεικίσετε. Κανείς ἄλλος, ἔκτος ἀπὸ σὰς καὶ τὸ χωριάτι, δὲν ἔχει ὅτι ἔλλεγα! Ἀφήστε με νὰ πεθάνω, αφήστε με νὰ σκοτωθῶ πολεμώντας γιὰ τὴν πατρίδα μὰς! Μ' αὐτὸ τὸν τρόπο θὰ πεθάνω ἔντιμα και ὁ θάνατός μου θὰ χρησιμεύσει ὡς παράδειγμα στοὺς ἄλλους... Ναί! Σὰς ὀραζόμα στο γέρο πατέρα μου, στ' ἀδέλφια μου, σὺ μῆτέρα μου, ποὺ εἶνε πεδομένη, ὅτι θὰ πεθάνω... θὰ σκοτωθῶ γιὰ τὴν πατρίδα μου!

Σηρώθηκα ἀπάνω, τὸν πλησίασα και τὸν κῶτταξα κατὰματα. Τὸ βλέμμα του, ὁ τόνος τῆς φωνῆς του, ἐπεδοῖδαν ἕναν ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος ἦταν σταθερὰ ἀποφασισμένος νὰ τηρήσει τὸ λόγο του.

— Καλὰ, τοῦ εἰπα. Ἀναστῆλλο πρὸς τὸ πῶδὸν τῆς θανατικῆ σου ἐπιτέλεσι. Πρέπει όμως ἀποσώδηστε νὰ πεθάνης!... Φρόντισε λοιπὸν νὰ σκοτωθῆς στη μάχη. Μ' αὐτὸ τὸν τρόπο θὰ σοῦ μείνει τὸλόγιστον ἡ τιμή, ὅτι ἔτεπες γιὰ τὴν πατρίδα σου!...

Ὅλη τῆ νύχτα ὁ Ζαμπιτόν δὲν κοιμήθηκε. Ἐνεῖνε καθισμένος μπρὸς σ' ἕνα τραπέζι μετὸ κεφάλι ριχμένο κάτω, βυθισμένος σὲ σκέψεις...

Ἐνεῖνε καθισμένος μπρὸς σ' ἕνα τραπέζι, μετὸ κεφάλι ριχμένο κάτω...

Τὴν ἄλλη μέρα, κατὰ τὰ χαράματα, οἱ Πρώσοι ἐπετέθησαν ἀφηνειστικά ἐναντῖον τὸν προημιζανό μου. Ἡ θέσις μὰς ἦταν ἀπέλπιστική. Ὅλοι μας εἴμαστε καταδικασμένοι νὰ πεθάνουμε!... Σὲ λίγη ὄρα ὁ κῶπος εἶχε γεμίσει ἀπὸ πτόματα...

Ἄξαφνα, μέσα στὴν κρίσιμη ἐκείνη στιγμή, εἶδα τὸ Ζαμπιτόν νὰ ὀρῶα ἐμπρὸς και νὰ γάνεται μέσα σ' ἕνα σύννεφο καπνοῦ. Κι' ἀμέσως τὸν ἐμνήθησαν δυν, τρεῖς, κ' ἄλλοι πολλοί...

Ἡ μάχη ἐξακολούθησε λυσσαλέα...

Ἀνάμεσα στοὺς καπνοὺς και τοὺς κρότους τὸν κανονῶν, ἔβλεπα τὸ Ζαμπιτόν νὰ πολεμῶ σαν λιοντάρι. Ἡ σφαῖρες ἐβοῦζαν τριγύρω μας, ἡ ὀδίδες τοῦ ἔχθρου τοῦ παραβολοῦ ἔκαναν θροῦσι... Οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς στρατιώτες μου και τοὺς ἀξιοματῶτες μου εἶχαν σκοτωθῆ. Ὅπόσο, ἔπειτα ἀπὸ μὰ ἀμιατηρότατη μάχη, ἀναγκαστήκαμε νὰ ἐποχωρήσουμε.

Τὸ βράδι, ὁ Ζαμπιτόν ἦρθε και με βῶιξε. Ήταν καταματωμένος, κατὰληγμένος!... Μόλις με εἶδε, ἄρχισε νὰ κλαίει σαν μωρὸ παιδί και, δαίχοντας τὰ μωμένα και μπαροντοκατινιμένα ρούχα του, μοῦ εἶπε:

— Συνταγματάχου μου, δὲν κατόρθωσα ἀζόμα νὰ ἐκληρώσω τὴν ὑπόσχεσι μου!... Προσάθησα με γάθε τρόπο νὰ σκοτωθῶ, ὄμορμα σαν τρελλὸς μέσα στη φωτιά τῆς μάχης, μὰ, ὅπως βλέπετε, εἶμαι ζωντανὸς ἀζόμα! Δώστε μου, σὰς παρακαλῶ, μὰ μικρὴ προδοξία γιὰ νὰ μπῶρεσω νὰ φανῶ συνεπὴς τὸν λόγο μου...

Ἦταν τόσο ὄρωσις, τόσο μεγαλοπρεπὴς γάθος ταίγεγε αὐτὰ τὸ λόγια, ὅστε δὲν μπόρεσα νὰ συγκρατήσω τὸ θαυμασμό μου πρὸς αὐτὸ τὸ παιδί, ποὺ περιφρονούσε μετὸση γενναίωμα γιὰ τὸ θάνατο.

Τὸν ἀγάλλισα και τὸν φίλησα!...

Καθ' ὄλη τῆ διάρκεια τοῦ πολέμου φρόθηκε σαν ἀληθινὸς ἦρωας. Οἱ ἄλλοι στὸ σύνταγμα του, βλέποντας τὴν ἀδιαφορία του πρὸς τὸ θάνατο, τὸν εἶχαν περάσει γιὰ τρελλό... Ὅπου κίνδυνος, πρῶτος και καλύτερος ὁ Ζαμπιτόν. Ἐτρέχε παντοῦ περιφρονώντας τὸ θάνατο... Μὰ κ' ὁ θάνατος, γιὰ νὰ τὸν ἐκδικηθῆ, φαίνεται, τὸν περιφρονούσε κ' αὐτὸς...

Ὁ ἦρωισμός του ἐφῆσε μέχρι τρελλας! Σὲ μὰ μάχη, ἐπέδειξε τέτοια αἰταπάγρησι και αὐτοθυσία, ὅστε παρασημοφορήθηκε ἀμέσως και προεβιάστηκε:

κατ' ἐκλογίην στὸ βαθμὸ τοῦ ἐπιλοχίου.

Στὸ σημείο αὐτὸ, ὁ συνταγματάχης σταμάτησε γιὰ μὰ στιγμή τὴν ἀφήρησὶ του.

— Καλὰ, και τὰ χίλια φράγκα ποὺ εἶχε κλέψει, τί ἔβρινα; ῥώτησε κάποιος ἀπὸ τοὺς κλεισμένους του.

— Θὰ σὰς πῶ ἀμέσως, ἀποκρίθηκε ὁ συνταγματάχης.

Τὸ μεσημέρι τῆς μέρας ποὺ τοῦ ἀνένεμα ὁ ἴδιος τὸ βαθμὸ τοῦ ἐπιλοχίου ἐμπρὸς σ' ὄλο τὸ σύνταγμα, ὁ Ζαμπιτόν ἦρθε και μοῦ ζήτησε τὴν ἄδεια νὰ τοῦ ἐπιτρέψω νὰ μονομαγήσῃ μετὸν ἐπιλοχία Πριέ, ἕνα βρωπο ἰσοκείμενο, ποὺ εἶχε κάνει πολλὰ βρωμοδουλεῖς κατὰ τῆ διάρκεια τοῦ πολέμου. Ὁ Πριέ αὐτὸς, παρῶντας στὴν ἀρχὴ διάφορα χροματικά ποσὰ ἀπὸ τὸ Ζαμπιτόν και ἐκμεταλλευόμενος τῆ δειλία του, κατόρθωσε νὰ τὸν κωπή πάντοτε σὲς ὀπισθοφυλακὰς. Τὴν παραμονὴ τῆς ἐπιθέσεως τὸν Πρώσσων τοῦ εἶχε ζητησῆ νὰ τοῦ δώσῃ χίλια φράγκα, μετὸν ἀπειλὴ ὅτι, ἂν δὲν τοῦ οἰκονομῶσε αὐτὸ τὸ ποσὸν ὡς τὸ βράδι, θὰ τὸν ἔστειλε τὸ προῖ στὴν πρώτη γραμμή. Ὁ Ζαμπιτόν ἀναγκάστηκε τότε νὰ κλέψῃ γιὰ νὰ ἐξοικονομήσῃ αὐτὰ τὰ χρομάτια. Μπορεῖτε νὰ φαντασθῆτε λοιπὸν ποσο μίσση ἀπὸ τὸ ὑποκείμενο, ποὺ τὸν εἶχε σπρώξει τόσο ἀσυνείδητα στὴν ἀτιμία και στὴν καταστροφή.

Ὁ Ζαμπιτόν ζήτησε πάντοτε μὰ ἀφορμὴ γιὰ νὰ τὸν ἐκδικηθῆ και τὴν ἀφορμὴ αὐτὴ τὴν προσέλασε στὸ τέλος μόνος του.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς προηγουμένης, ὁ Ζαμπιτόν, καθώς μιτῆσε στὸν σταθάνα, εἶδε πλῶος μετὸ μὰ κιαρέλια ἕνα πλῆρω.

— Τίνος εἶνε αὐτὸ;

— Διὸ μου, ἀπάντησε ὁ Πριέ.

— Πάρτο απ' ἐκεῖ! τοῦ εἶπε ὁ Ζαμπιτόν μετὸν ἐπακτακῶ.

Ὁ Πριέ δὲ μίλησε. Τοῦ ἔροξε μόνο ἕνα ἄγρω βλέμμα και νομομάσισε κατὶ ἀνάμεισε στὰ δόντια του. Ὁ Ζαμπιτόν τότε, κατῶντας προσλητικὰ τὸν Πριέ, γάβισε ἀπάνω στὸ πλῆρω του.

Ὁ Πριέ θεώρησε τὸν ἑαυτὸ του προσβεβλημένο και τὸν ἐκάλεσε σὲ νομομαχία.

Ἐπονομάχησαν και ὁ Ζαμπιτόν ἐσοτώσε τὸν Πριέ. Ὁμορσε ἀπάνω τὸν σὶν ταῦρος, ζητώντας νὰ τὸν διαπεράσῃ ὀλόκληρο μετὸ τὸ ξίφος του! Τὸ σὸ τὸν μωσισε!

Τὸ βράδι ἦρθε, με βῶιξε και μοῦ τὰ διηγῆθηκε ὄλα.

— Βλέπετε, συνταγματάχου μου, σὲ δὲν μπορῶ, δυστυχῶς, νὰ φανῶ συνεπὴς στὸ λόγο μου, ποὺ εἶπε μετὸ τρεμυλισμένη φωνή. Ὁ θάνατος περιφρονεῖ, φαίνεται, τοὺς ἀνδρῶους και τοὺς πτωτένοους, σὰν κ' ἐμένα, ἀνθρώπους!...

Και, λέγοντας αὐτὰ τὰ λόγια, ἀναλόθηκε σὲ λημους... Νά, λοιπὸν, γιατί κ' ἐγίνονμει ἔκτοτε ὁ Ζαμπιτόν και γιατί εἶχε τὸν πόθο ὁ γέρος πτόμας του νὰ μοῦ σάξῃ τὸ χροῖ!...

ΞΕΝΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΗΛΙΟΒΑΣΙΛΕΜΑ

Ἄλοφὸ ὁ ἥλιος πλῆγασε στὰ πικρονέγελά του κ' αἰρω πῶδῆθῃ ἡ νεροποντῆ τὸ δειλινὸ, τὸ βράδι μεθαῖω μετὸ σ' ἀχόταγο ἡ χαρηνῆ ὡς πετράδι μέρες και νύχτες βῆματα τοῦ χρόνου εἶν' ἔδω κάτω.

Στὸν θαλασσὸν και τὸν βρωνῶν, διπλοθεμιζόμενον, τὰ πλῆγα ὁ δούκοιος κωροῦς και τὸρα θὰ περῶσι, στοὺς ἀσημένιους ποταμοὺς, στα θλιθερά τὰ δάση σὰν ἄγιο ἕνα ψυθῆρωμα νεκρῶν ἀγαπητένων.

Μὰ πῶλα πρῶτα θὰ βρωῦν στὰ δάση φύλλα πλῆθος. Τὰ πλέγα και τὰ βρωνὰ γερῶματα δὲν ἔχουν, στὰ ποταμάτια τὸν ἀγρῶν νερά καθάγια τρέχουν, νερά βρωνισα που κινῶν στὸν θαλασσὸν τὸ βῆθος.

Μὰ ἐγὼ ποὺ καθημερῶς τρέμω σαμμένος μπρὸς μὲν περῶν κ' ὁ ἥλιος ὁ φαιδρὸς δὲ με θεμαίνει τώρα, κωροῦ σὲ λίγο θὰ διαβῶ μετὸ στη χαμροσὴν ὄρα κωρὴς νὰ χῶσι τίποτε ἡ ὄρωα γιωρτῆ τοῦ κόσμου. Μετὰφρ. Μ. ΜΑΛΑΚΑΣΗ

ΛΑΪΚΗ ΣΟΦΙΑ

- Εἶπαν τὸν τρελλὸ τρελλὸ κ' ἀποτρελλάθησε.
— Εἶπαν τὸν λοιπὸ φτωχὸ κ' ἔκαψε τὸ ρούχα του.
— Ὅταν πεθαίνουμε πολλοί, θάνατο μὴ φοβάσαι.
— Ἡ Μαροῦ φωνὴ δὲν εἶχε και γαλιὰ παζάρενε.
— Ὁ μακρὸς τρωεῖ σῶνα κ' ὁ κωτος σὺκὸ φύλλα.

